

LIETUVOS UNIVERSITETŲ REKTORIŲ KONFERENCIJA

Lithuanian Universities Rector's Conference

2015 10 30

LURK PAREIŠKIMAS

DĖL HUMANITARINIŲ IR SOCIALINIŲ MOKSLŲ TYRIMŲ IR STUDIJŲ SVARBOS

Žmonijos raidoje aštrėja klimato kaitos, ekonomikos trapumo, senėjančios visuomenės, religinio ekstremizmo, globalios migracijos ir kitos problemos, didėja jų kompleksiskumas ir tarpusavio sąsajos, o jų neatidėliotinas sprendimas darosi gyvybiškai svarbus. Vis labiau didėja tarpdalykinių bei tarpkultūrinių mokslinių tyrimų bei taikomųjų projektų svarba, susiejiančių technologinį žmonijos potencialą ir ekonomikos, teisės, politikos mokslų, istorijos, sociologijos, psichologijos ir kitų socialinių ir humanitarinių disciplinų įžvalgas bei metodus. Šiuolaikinėse aukštojo mokslo studijose, kurios išsivysčiusiose pasaulio šalyse aprėpia didžiąją dalį darbingos ir pilietiškai aktyvios visuomenės, darosi taip pat gyvybiškai būtina sieti absolventų kompetencijas fundamentinių gamtos mokslų, technologijų ir socialinėse bei humanitarinėse disciplinose.

Augančią socialinių ir humanitarinių mokslų (SHM) svarbą globalioje mokslo ir studijų sistemoje pabrėžia stipriausi pasaulio universitetai. 2014 lapkričio mėnesį pasaulio universitetų lyderiai, vienijami pirmaujančių mokslo universitetų asociacijų *League of European Research Universities* (Europa), *The Russell Group* (Jungtinė Karalystė), *Association of American Universities* (Jungtinės Valstijos), *U15* (Kanada), *RUII* (Japonija), *Group of Eight* (Australija) ir *Association of East Asian Research Universities*, paskelbė oficialų pareiškimą „**Leiden Statement: The Role of the Social Sciences and Humanities in the Global Research Landscape**“. Pareiškinge akcentuojama būtinybė universitetuose kompleksiskai vystyti visas SHM disciplinas, įtraukiant jas į visų sričių studijų programas; šių disciplinų tyrimams ir studijoms užtikrinti pakankamą institucinį ir nacionalinį finansavimą; stiprinti šių disciplinų svarbos pripažinimą nacionalinėje ir tarptautinėje mokslo politikoje; plėtoti tarpdisciplininius tyrimus su gamtos ir technologijos mokslų kryptimis bei SHM tarptautinį bendradarbiavimą.

LURK palaiko pasaulio akademinės bendruomenės požiūrį, kad mūsų visuomenėms ir visiems universitetų absolventams yra būtinos humanistinės, pilietinės, gamtosauginės kompetencijos ir

LIETUVOS UNIVERSITETŲ REKTORIŲ KONFERENCIJA

Lithuanian Universities Rector's Conference

bendrieji gebėjimai, kurių ugdymui SHM yra nepakeičiami. Gamtos ir technologijos mokslų tyrimai ir studijos yra neatsiejami nuo jų humanistinio ir socialinio konteksto bei implikacijų pažinimo. Ne mažiau svarbu, kad SHM moksliniai tyrimai ir studijos taip pat būtų susieti su gamtos ir technologijos mokslų pasiekimais bei globalių problemų sprendimu, o jų vystymas vyktų vadovaujantis aukščiausiais tarptautiniais akademiniais standartais.

LURK atkreipia Lietuvos mokslo politikos formuotojų dėmesį į netolygų gamtos, technologijos mokslų ir SHM potencialo vertinimą bei nepakankamą SHM potencialo įtraukimą sprendžiant aktualiausias šalies socialines, ekonomines bei politines problemas. Šalies mokslo finansavimo politikoje nepakankamai dėmesio skiriama socialinei ir kultūrinei ekonomikos konkurencingumo, viešojo valdymo inovacijų, visuomenės kūrybingumo ugdymo problematikai. Neproporcingas valstybės finansuojamų studijų vietų skaičiaus mažinimas SHM srityse nuo šių sričių studijų atgraso gambiausią jaunimą ir kelia grėsmę jų mokslinio bei profesinio potencialo stiprinimui. Lietuvos aukštojo mokslo raidai ypač kenksmingas tarpdalykiškumo ribojimas universitetinių studijų reglamentavime.

Lietuvos Respublikos universitetai, pagal savo prigimtį aprėpiantys visą mokslo disciplinų bei studijų sričių skalę, yra pasirengę tapti platformomis plėtoti visuomenei gyvybiškai svarbius daugiadisciplininius SHM tyrimus, SHM ir gamtos bei technikos mokslų sąveiką, plačiau integruoti bendrąsias SHM kompetencijas į visas universitetinių studijų programas.

Raginame Lietuvos Respublikos Seimą, Vyriausybę, Švietimo ir mokslo ministeriją skubos tvarka pakeisti Mokslo ir studijų įstatymo straipsnius bei poįstatyminius teisės aktus, liečiančius tarpdalykinių studijų galimybes šalies aukštosiose mokyklose, bei imtis sisteminių priemonių integruoti SHM potencialą į šalies mokslo ir inovacijų politiką.

LURK Prezidentas

Alfonsas Daniūnas